

Het Loonkloofrapport 2009

Voor de derde maal heeft het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen het jaarlijkse loonkloofrapport voorgesteld aan de pers. In het rapport worden de loonverschillen tussen vrouwen en mannen berekend op basis van de Enquête naar de Structuur en de Verdeling van de Lonen, aangevuld met RSZ-gegevens. De berekeningen gebeuren volgens de officiële Europese indicatoren. Voor het rapport 2009 werden de gegevens van het enquêtejaar 2006 gebruikt. Mogelijke effecten van de economische crisis op de loonkloof zijn nog niet weerspiegeld in deze cijfers.

Het rapport is het resultaat van een nauwe samenwerking tussen het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie en het Federaal Planbureau.

De belangrijkste vaststellingen liggen in de lijn van de voorgaande rapporten:

- Er bestaan grote verschillen in de loonkloof naar statuut. Berekend op basis van de bruto-uurlonen van voltijdse en deeltijdse werknemers over alle sectoren heen, bedraagt de loonkloof 11%. Voor bedienden in de privé-sector loopt ze echter op tot 27%, voor arbeiders tot 16%. Bij de overheid is de loonkloof voor contractuelen 7% en voor vastbenoemde ambtenaren valt ze dit jaar zelfs heel licht in het voordeel van vrouwen uit: -1%.
- De loonkloof groeit exponentieel als men het effect van deeltijds werk erin laat meespelen. Wanneer men de loonkloof berekent op basis van de bruto-jaarlonen van voltijdse en deeltijdse werknemers over alle sectoren heen, bedraagt de loonkloof 25%. Hoewel deze loonverschillen niet te wijten zijn aan directe discriminatie, vormen ze wel een sterke indicatie van de ongelijkheid tussen vrouwen en mannen in inkomen.
- Slechts de helft van de loonkloof kan verklaard worden op basis van de verschillende kenmerken van vrouwen en mannen. Diverse vormen van segregatie op de arbeidsmarkt zijn hierin de belangrijkste factor. Het gaat dan om het beroep, de sector van tewerkstelling, het type contract, de arbeidsduur...

Het rapport 2009 biedt ook een aantal nieuwe inzichten:

- *Daalt de loonkloof?*

Het belangrijkste verschil met de voorgaande jaren is de daling van drie procentpunten in de meeste loonkloofindicatoren. Hoewel we voorzichtig

optimistisch zijn over deze daling, moet de volgende jaren nog blijken of er hier werkelijk sprake is van een trend. De RSZ-gegevens evolueren immers veel stabiel. Bovendien blijkt uit de gegevens van de andere EU-Lidstaten dat de loonkloof tussen vrouwen en mannen ook in (erg) negatieve zin kan evolueren. In elf van de 27 EU-Lidstaten is de loonkloof in 2006 gestegen ten opzichte van 2002. In Zweden is de loonkloof zelfs toegenomen van 16% tot 26%.

- *Allochtone vrouwen: een dubbele loonkloof*

In het rapport 2009 wordt de loonkloof ook uitgesplitst naar nationaliteit. Bij een aantal categorieën vinden we erg lage gemiddelde urenlonen terug, zowel bij vrouwen, als bij mannen. Het gaat dan om werknemers met een Noord-Afrikaanse nationaliteit, een Afrikaanse, of een Europese nationaliteit van buiten de EU-27. In die laatste categorie zijn ook Turkse en Russische werknemers opgenomen. Allochtone vrouwen blijken steeds geconfronteerd te worden met een nog grotere loonachterstand dan allochtone mannen. Ook de werkzaamheidscijfers vertonen die dubbele kloof: allochtone vrouwen hebben nog niet half zoveel kans op werk als allochtone mannen.

- *Hoe groter het bedrijf, hoe groter de loonkloof?*

In het rapport 2009 wordt de loonkloof ook naar ondernemingsgrootte weergegeven. De gemiddelde brutolonen van vrouwen en mannen nemen toe met de ondernemingsgrootte. Dat geldt ook voor de loonkloof, met uitzondering van de vestigingen met 1000 of meer werknemers. Daar is de loonkloof net iets kleiner dan in ondernemingen met 500 à 1000 werknemers.

Nog enkele cijfers:

- In 2006 was 45,60% van de werknemers vrouw, ze namen samen 40,87% van de betaalde werkdagen voor hun rekening en ontvingen daarvoor 37,06% van de totale loonmassa (90.268.400.521 euro). Op basis van hun aandeel bij de werknemers, hadden alle vrouwen samen 7,710 miljard euro meer moeten verdienen in 2006. Op basis van hun aandeel in de betaalde werkdagen – dus rekening houdend met het feit dat vrouwen vaker deeltijds werken – 3,439 miljard euro.
- Eén op twee voltijds werkende vrouwen verdient minder dan 2.250 euro bruto per maand, terwijl dit bij mannen bij slechts twee op vijf het geval is.
- Per uur verdient een deeltijds werkende vrouw in de industrie en marktdiensten gemiddeld 21% minder dan een voltijds werkende man, 11% minder dan een voltijds werkende vrouw en 8% minder dan een deeltijds werkende man.
- Slechts 10,5% van de vrouwelijke en 8,8% van de mannelijke deeltijds werkende loontrekkenden wenst geen voltijdse betrekking.
- De loonkloof neemt toe met de leeftijd. Voor voltijds werkende loontrekkenden bedraagt de loonkloof 17% bij de 55-plussers en 9% bij de

45 tot 54-jarigen. Voor de deeltijdwerkers is dat 18% in de oudste leeftijdscategorie en 16% in de op één na oudste.

- De loonkloof bedraagt 22% bij voltijds werkende en 21% bij deeltijds werkende hoogopgeleide loontrekkenden.
- De loonkloof is het grootst bij directeurs en beheerders, namelijk 33%. Slechts 23% van deze beroepscategorie is vrouw.
- In het onderwijs bedraagt de loonkloof 13%, in de gezondheidszorg 6% en in de socio-culturele sector 16%. In deze sectoren bestaat er een overwicht van vrouwen.
- Voor juristen, sociale wetenschappers, kunstenaars en andere 'professionelen' die in loondienst werken, loopt de loonkloof op tot 20%.
- Voor mannen bestaat er geen verschil in werkzaamheidsgraad tussen Belgen en andere EU-burgers. In beide gevallen is de werkzaamheidsgraad 69%. Voor vrouwen bestaat er wel een verschil. Terwijl die voor Belgische vrouwen 57% is, bedraagt die voor vrouwen uit andere EU-lidstaten nog 52%.
- Voor mensen met een nationaliteit van buiten de Europese Unie, daalt de werkzaamheid voor mannen tot 52% en voor vrouwen tot 25%. Dit betekent dat slechts de helft van de mannen en slechts een vierde van de vrouwen van buiten de Europese Unie in België een baan heeft.

Zowel de papieren versie als de elektronische versie van het rapport kunnen gratis worden aangevraagd bij het Instituut.

Het rapport kan ook worden gedownload: statbel.fgov.be

Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen werd opgericht in december 2002 en is de federale overheidsinstelling die instaat voor het waarborgen en bevorderen van de gelijkheid van vrouwen en mannen en de bestrijding van elke vorm van discriminatie en ongelijkheid op basis van het geslacht. Dit door het ontwikkelen en in praktijk brengen van een aangepast wettelijk kader en geschikte structuren, strategieën, instrumenten en acties. Het Instituut streeft naar het verankeren van de gelijkheid van vrouwen en mannen als een vanzelfsprekendheid in de samenleving en dit zowel in de mentaliteit als in het handelen.